

سهم خواهی جریان‌های سیاسی مانع جدی برای اصلاح کابینه است

ادامه از صفحه ۲

وقتی کسری بودجه توسط دولت‌ها با استقراض از صندوق ذخیره ارزی، صندوق سرمایه‌گذاری ارزی و... تأمین می‌شود نشان می‌دهد که مجلس هم وظیفه خود را به درستی انجام نداده است. البته که دولت باید به جای خود جواب‌گوی ناکارآمدی‌ها و اشتباهاتش در رابطه با تنظیم لایحه بودجه باشد، اما نمایندگان و مجلس هم باید به سهم خود پاسخ‌گوی وضعیت کنونی باشند که چرا نتوانستند در جکش‌کاری و بررسی بندهای لایحه بودجه درست عمل کنند تا نهایتا دولت و وزرا به این وضعیت برسند.

♦ **پس شما معتقدید مجلس یازدهم نیز در عملکرد و کارنامه دولت نقش دارد؟**

بله. گفتم وزرا اگرچه به پیشنهاده رئیس‌جمهور به مجلس معرفی می‌شوند، اما این نهایتا وظیفه نمایندگان است که درخصوص توانمندی‌ها، دانش و کارآمدی افراد بررسی‌های لازم را انجام داده و اصطلاحا اهلیت فرد را برای صدارت وزارتخانه احراز کنند. اساسا احراز صلاحیت وزرا وظیفه مجلس است و مجلس باید سلامت نفس، توانمندی و کارایی فرد برای تصدی وزارتخانه را بررسی کند تا به وضعیت امروز نسیم، البته این مشکل در مجالس و دولت‌های قبلی هم وجود داشته است، اما اکنون به شکل بارزتر و پررنگ‌تری شاهد این موضوع هستیم. این الگو شبیه الگوی دولت‌های نهم و دهم است که در مجلس یازدهم و دولت سیزدهم شدیدتر شده است. اکنون رگبار استیضاح وزرای دولت رئیسی مطرح است و در کنار آن برخی از وزرا و دیگر اعضای کابینه دولت سیزدهم نیز یا استعفا داده‌اند یا برکنار شدند. اما هر عقل سلیمی می‌داند که این شکل از استعفاهای اخیر همان مفهوم برکناری دارد. مضافا زمانی که یک وزیر استیضاح یا برکنار می‌شود ضربه‌ای به اعتبار آن فرد به عنوان وزیر است که نتوانسته وظایف خود را به درستی انجام دهد. با این همه باید مجلس هم پاسخ‌گو باشد که چرا اختیارات یک حوزه را به دست فردی سپرده است که توان اداره حوزه وزارتی را ندارد. ♦ **بحث دفاع از مجلس نیست، اما گاهی افراد آن انتظارات و برآوردهای اولیه نمایندگان را محقق نمی‌کنند و موجب می‌شود...**

بحث این نیست که حتما مجلس در مسیر تأیید صلاحیت وزرا بدون اشتباه خواهد بود، بله گاهی امکان دارد یک وزیر انتظارات نمایندگان را برآورده نکند، به همین دلیل است که وظیفه نظارتی و ابزارهای لازم در این خصوص مانند سؤال و استیضاح در اختیار نمایندگان است تا چرایی عدم کارایی وزیر بررسی شده و در صورت نیاز، عملکرد او اصلاح یا نهایتا وزیر مربوطه برکنار شود. نکته مهم اینجاست که اگر مجلس اکنون هم با تأخیر به این نتیجه رسیده است که وزیری توانمندی لازم برای اداره امور حوزه خود را ندارد و به منافع و مصالح مردمی و ملی ضربه می‌زند و در نحوه اجرای تصمیمات و سیاست‌ها دچار ناکارآمدی است باید هرچه زودتر برکنار شود. جلوی ضرر را هرچه زودتر بگیریم به نفع ماست. پس مشکل اینجاست که اکنون مجلس درخصوص استیضاح یک وزیر هنوز تکلیفش با خودش روشن نیست. به قول شما هر نماینده از دید سیاسی خود مسئله را تأیید یا تکذیب می‌کند؛ امضاهای استیضاح را پس می‌گیرند یا نمی‌گیرند؟ استیضاح منتفی می‌شود یا نمی‌شود؟ اینجا منافع مردم و مصالح ملی قربانی نوسانات سیاسی مجلس می‌شود. ممکن است فشارها و اراده‌هایی بیرون از مجلس هم تأثیرگذار باشد ولی قطعاً ضربه جدی را به وجهه مجلس و نمایندگان وارد می‌کند و...

♦ **اتفاقا در راستای آسیب‌شناسی شما این همان مجلسی بود که پسوند «انقلابی» را یک می‌کشید و...**

به نکته مهمی اشاره کردید. زمانی که از مجلس یازدهم به عنوان مجلس «انقلابی» یاد شد، من هم خوشحال شدم و هم احساس نگرانی کردم.

♦ **چرا؟**

اگر منظور از انقلابی بودن داشتن یک روحیه بالا از آرمان‌گرایی است، می‌تواند برای این مجلس مثبت باشد. ولی اگر عملکرد مجلس با عقلانیت، هوشمندی و کارایی همراه نباشد، خطرناک خواهد بود. چون این عقلانیت است که می‌تواند تأیید کند این اقدام مجلس و نمایندگان درست است یا غلط. اگر بر اساس عقل و منطق تصمیم یا اقدامی از سوی نمایندگان و مجلس درست باشد با روحیه انقلابی‌گری می‌توان آن را با قدرت به پیش برد. اما اگر تصمیمی نادرست باشد قطعاً روحیه انقلابی‌گری ضریب تخریب آن تصمیم غلط را بالا می‌برد و تبعات مخرب جدی‌تری را برای منافع ملی و مصالح مردم به دنبال خواهد داشت. به همین دلیل بود که در همان اوایل مجلس یازدهم وقتی مقام معظم رهبری از انقلابی بودن مجلس یازدهم یاد کرد، از ضریب بالای عقلانیت هم سخن گفتند. پس در همین راستا انقلابی بودن شرط لازم برای مجلس یازدهم است، اما شرط کافی نیست.

باید مجلس با عقلانیت، تدبیر و منطق پیش برود وگرنه انقلابی بودن صرف، فقط خسارت به بار می‌آورد. ما دیدیم از همان ماه‌های اول مجلس یازدهم موج طرح‌های دوقوریتی و سه‌قوریتی به راه افتاد؛ اینکه اسمش انقلابی‌گری نیست، مگر می‌شود کشور را با طرح‌های رگباری دوقوریتی و سه‌قوریتی اداره کرد؟! خوشبختانه در ادامه این روند قدری تعدیل پیدا کرد.

♦ **اگرچه از ابعاد مختلف به موضوع ورود کرده‌اید، اما مشخصا و به صورت مصداقی چرا باید استیضاح یک وزیر مانند وزیر صمت یک حاشیه جدی برای مجلس یازدهم، دولت سیزدهم و کل ساختار سیاسی کشور ایجاد کند و یک دوقطبی را به دنبال داشته باشد؟**

اتفاقا فضای کنونی به خوبی نشان داد که انتخاب یا استیضاح وزرا چه از سوی دولت و چه از جانب مجلس در مناسباتی غیرمنطقی سیاسی گرفتار شده است. بی‌شک نمی‌توان ملاحظات سیاسی، باندى، حزبی، جناحی و حتی فردی را نادیده گرفت. هرچند این ملاحظات عموما بر دیگر مجالس هم سایه انداخته بود، اما شدت آن در مجلس یازدهم بسیار پررنگ است. مجموعه این نکات مؤید آن است که یک فضای غیرعقلایی باعث انتخاب این وزرا شده است که بعد مجلس یا خود دولت مجبور به برکناری، استعفا یا استیضاح آنها هستند. اما در این میان سهمیه‌خواهی جریان‌ها و احزاب سیاسی بین دولت سیزدهم و مجلس یازدهم یک مانع جدی برای اصلاح و ترمیم کابینه است. متأسفانه به همین دلیل گویا مقدرات و پیگیری مشکلات و مسائل مردم، قربانی سهمیه‌خواهی احزاب شده است. این بسیار بد است.

♦ **خوب یا بد اکنون به‌وضوح شاهدیم که به قول شما مردم قربانی سهمیه‌خواهی احزاب در دولت و مجلس هستند. راه‌حل چیست؟ در یک نگاه واقع‌بینانه و با توجه به کارنامه دولت سیزدهم و مجلس یازدهم آیا امکان خروج از وضعیت فعلی و رسیدن به ثبات نسبی وجود دارد؛ چون بعید است که...**

قبیل از همه چیز جا دارد مجلس یازدهم هرچه سریع‌تر رویه خود را اصلاح کند و به عقلانیت و منطق رجوع کند. در همین رابطه باید تأکیدات مقام معظم رهبری در دستور کار باشد که اکنون از همراهی، همکاری، همدلی و اتحاد بین قوا

گفته‌اند. اما دراین‌باره باید نمایندگان و مجلس بدانند که راه مهم برای رسیدن به همراهی، همکاری، همدلی و اتحاد بین قوا، برخورداری از یک فهم، دید و ارزیابی مشترک از مسائل و مشکلات مردم و کشور است؛ درک و فهم مشترکی که مبتنی بر عقلانیت باشد. باید مجلس و دولت به این درک و تفاهم مشترک برسند که از نظر عقلانی و منطقی مشکلات مردم و راه‌حل‌های آن چیست تا در کام بعدی یا هم‌افزایی در مقام عمل به دنبال حل مشکل باشند.

♦ **این یک راه‌حل کلی است. به صورت مصداقی و برای وضعیت فعلی، راهکار فوری شما چیست؟**

پیداکردن افراد توانمند و با دانش و جایگزین‌کردن آنها فارغ از ملاحظات صنفی و حزبی. چون باید این ترمیم و اصلاح سیاسی در مجلس و دولت شکل بگیرد. به همین دلیل است که به قول شما این روزها استیضاح وزیر صمت به یک چالش و گسسل بین خود مجلس، بین خود دولت و بین مجلس و دولت تبدیل شده است. اگر این وزیر کاربلد نیست و توان اداره امور را ندارد چرا این‌قدر تعزل، تأخیر و این‌قدر حاشیه و دوقطبی وجود دارد؟! پس باید نمایندگان و دولت با درک مشترک بفهمند مشکل کجاست و چه راهی برای چالش‌های اقتصادی، فرهنگی، معیشتی، سیاسی، آموزش و پرورش، بهداشت، کارگران، بازنشستگان و ... وجود دارد و با توجه به اختلالات کنونی به این ارزیابی برسند که چه بخشی از مشکلات امروز کشور نتیجه سیاست‌گذاری، تصمیم‌گیری و قانون‌گذاری اشتباه بوده است یا چه بخشی از آن در اثر اجرای بد این قوانین و سیاست‌هاست؛ بنابراین در کنار تأکید بر همدلی، همراهی و به‌خصوص، هم‌فکری، تأکید دارم به‌خصوص هم‌فکری، مجلس باید از نگاه حزبی عبور کند تا دولت و مجلس در مسیر درست تحقق منافع و مصالح مردمی و ملی گام بردارند و در نهایت شاهد ارتقای رفاه، سلامت، امنیت و افزایش هنجارهای رفتاری در جامعه باشیم.

♦ **به درستی تأکیدات رهبری را به عنوان پارامتری در ترسیم مسیر برای عملکرد مجلس و دولت معرفی کردید. اما بعد از مطرح‌شدن اتحاد میان قوا برخی نمایندگان با تفاسیر شخصی این موضوع را عنوان می‌کنند که با گفته‌های رهبر دیگر موضوع استیضاح وزیر صمت از دستور کار خارج خواهد شد. آیا از نگاه**

شما که سابقه نمایندگی مجلس را دارید تأکید بر اتحاد میان قوا لزوما به معنای نادیده‌گرفتن استیضاح و وظیفه نظارتی مجلس است یا ...

این دو هیچ منافاتی با هم ندارند. بله امکان دارد که از سوی نمایندگان یا هر فردی این شبهات مطرح شده باشد. برای جلوگیری از تفسیر به رای باید به درک درستی از این سخنان برسیم. همدلی، همراهی، همکاری و به‌خصوص هم‌فکری شرط لازم است، اما باید این همراهی و هم‌فکری و مفاهمه بین دولت و مجلس به یک شیوه عقلانی و خردمندانه انجام شود. تعامل سازنده یعنی عمل متقابل. تعامل باید با تفاهم همراه باشد؛ یعنی باید این فهم مشترک از یک موضوع در بین مجلس و دولت شکل بگیرد، وگرنه برای مثال مجلس یک تلقی از عدالت، رفاه و دیگر موضوعات دارد و برداشت دولت چیزی متفاوت از آن است. در این صورت قطعاً نه رفاه در جامعه شکل می‌گیرد و نه عدالت. حتی امکان دارد مجلس یا دولت با هر دو به نام عدالت و رفاه ضربه‌ای جدی و لطمات غیرقابل جبرانی به جامعه وارد کنند، کما اینکه امروز هم شاهد این وضعیت هستیم. چرا؟ چون درک صحیح، عقلانی و متقابلی از عدالت، رفاه، مشکلات کشور و راه‌حل رسیدن به مسیر درست وجود ندارد. متأسفانه سایه منافع و سهمیه‌خواهی احزاب هم بر عملکرد دولت و مجلس سنگینی می‌کند.

همچنانی که دولت فعلی به نام دولت عدالت و مهرورزی امروز ضربات مهلکی به عدالت، اقتصاد و معیشت وارد کرد و نتیجه آن وضعیت اسفندبار امروز برای پول ملی است. در حالی که رفع موانع تولید ملی و ایجاد درآمد با کرامت و پایدار برای مردم می‌تواند مبنای عدالت باشد، نه اینکه دولت هر ماه پولی را مانند صدقه و یک مُسکن به مردم بدهد و اسم آن را عدالت بگذارد و در کنار آن مجلس هم منابع آن را در ردیف بودجه تعریف کند و بگویم در زمینه رفاه و عدالت بین دولت و مجلس هم‌فکری، همراهی و همکاری وجود دارد؛ خیر این اسمش همکاری بین قوا نیست. نتیجه این عملکرد غلط، شرایط امروز است که باعث نابودی اقتصاد، تشدید بحران معیشت و به‌تاراج‌رفتن منابع ملی شده است.

بنابراین برای اینکه سوءبرداشت، سوءتعبیر یا سوءتفسیرهایی از بیانات رهبری ایجاد نشود، باید ارزیابی درستی از این سخنان داشت. این دست سخنان برخی نمایندگان و دیگر سیاست‌یون که شما به آن اشاره کردید و عنوان شده در سایه بیانات رهبری، استیضاح وزیر منتفی است، به معنای تبعیت از فرمایشات رهبر نیست. چون همکاری یعنی تبیین زمینه‌های مشترک از یک موضوع، مشکل، چالش یا...؛ بعد از تعیین این زمینه‌های مشترک باید درخصوص آن تعاون و همکاری مثبتی مبتنی بر خرد، عقل و دانش صورت گیرد. خداوند هم در قرآن کریم می‌فرماید: «تَعَاوَنُوا عَلَی الْبِرِّ وَ التَّقْوٰی وَ لَا تَعَاوَنُوا عَلَی الْاِثْمِ وَ الْعُدْوَانِ». یعنی باید در زمینه‌های درست و خیر‌خواهانه به صورت مشترک با هم همکاری کرد. اتفاقاً تأکید مقام معظم رهبری نیز این نوع همکاری است که باید در زمینه‌های درست و خیر شکل بگیرد، نه اینکه در تشدید اختلافات و چالش‌ها شاهد تعاون و همکاری باشیم. مجلس و دولت باید بفهمند در چه نکات مثبت و خیری می‌توانند با یک درک مشترک منشأ اثر باشند؟ البته باز هم تأکید دارم همه اینها یک پیش‌شرط دارد و آن‌هم مفاهمه و درک مشترک و درست از مشکلات است.

ریموند ویل

RAYMOND WEIL
GENEVE

SARMAN Co.

No. 1832, Dr. Shariati St., Next to Pol-E-Roomi, Tehran - Iran